ابو عبدالرحمن الكردي
حکومەتی هەرێمی کوردستان — عیراق
وەزارەتی پەروەردە
بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆگرام و چاپەمەنییەکان
ئەلفبێ
پۆلی یەکەمی بنەڕەتی

حکومەتی هەرێمی کوردستان - عێراق

وەزارەتی پەروەردە

بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆگرام و چاپەمەنییەکان

ئەلفبێ

پۆلی یەکەمی بنەڕەتی

عەبدوڵڵا محەممەد ئەمین

سەرپەشتی زانستی چاپ

سادق ئەحمەد عوسمان

چاپی حەوتەم ٢٧٠٨کوردی ٢٠٠٨زایینی

چاپخانەی الاتحاد - لوبنان

پۆلی یەکەم

دار

دار. دار. دار.

دار. دار. دار.

دا ، ر

ر

دار.　　　　دارا.

دارا.　　　　دار.

دار.　　　　دارا.

ر ، ا ، د　　　　د

داو

دارا! وەرە:

داوە، داو.

وەرە دواوە

و

د، ە، و

دەوری

دارا وەرە.

دیاری وەرە.

دایە، دایە.

دەوری! دەوری!.

د، و، ی یـ

ی یـ
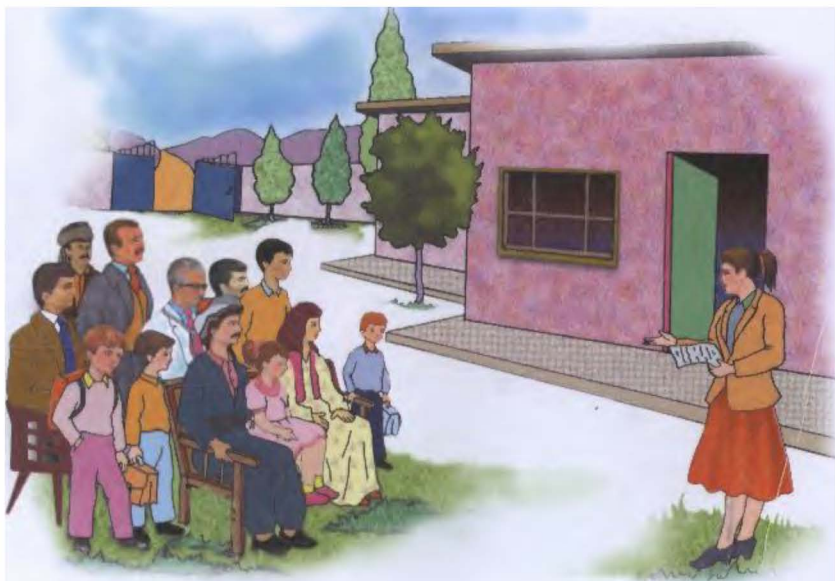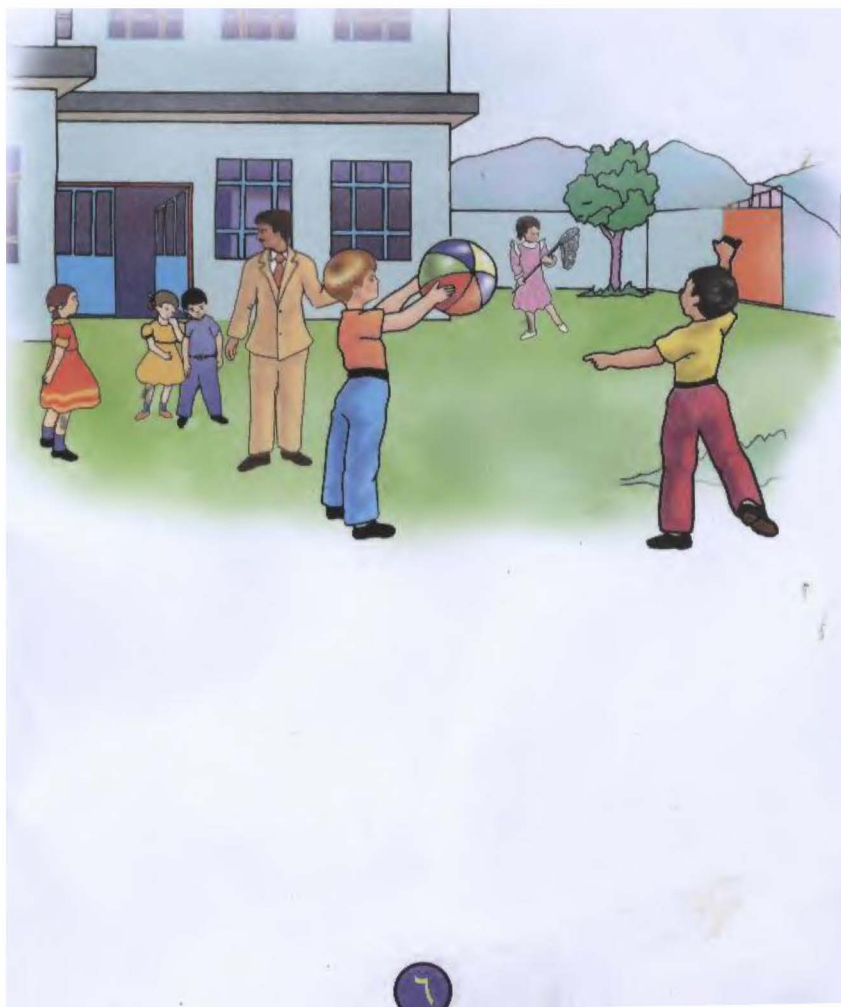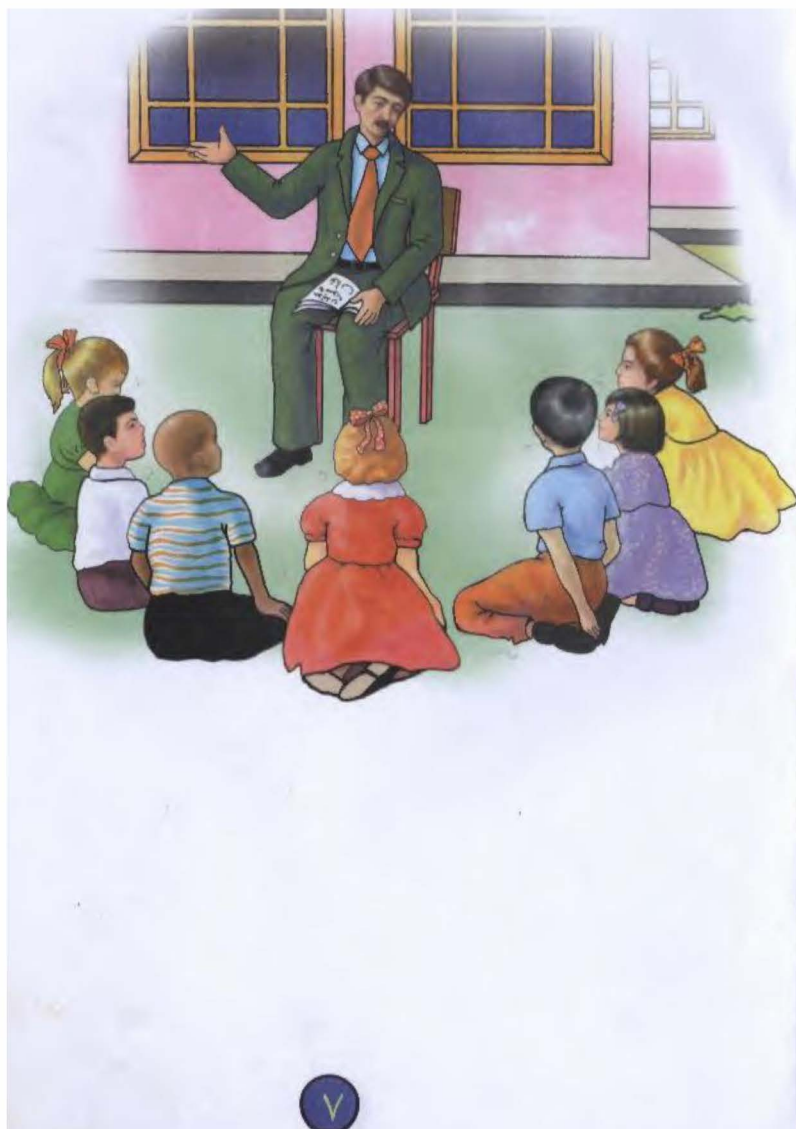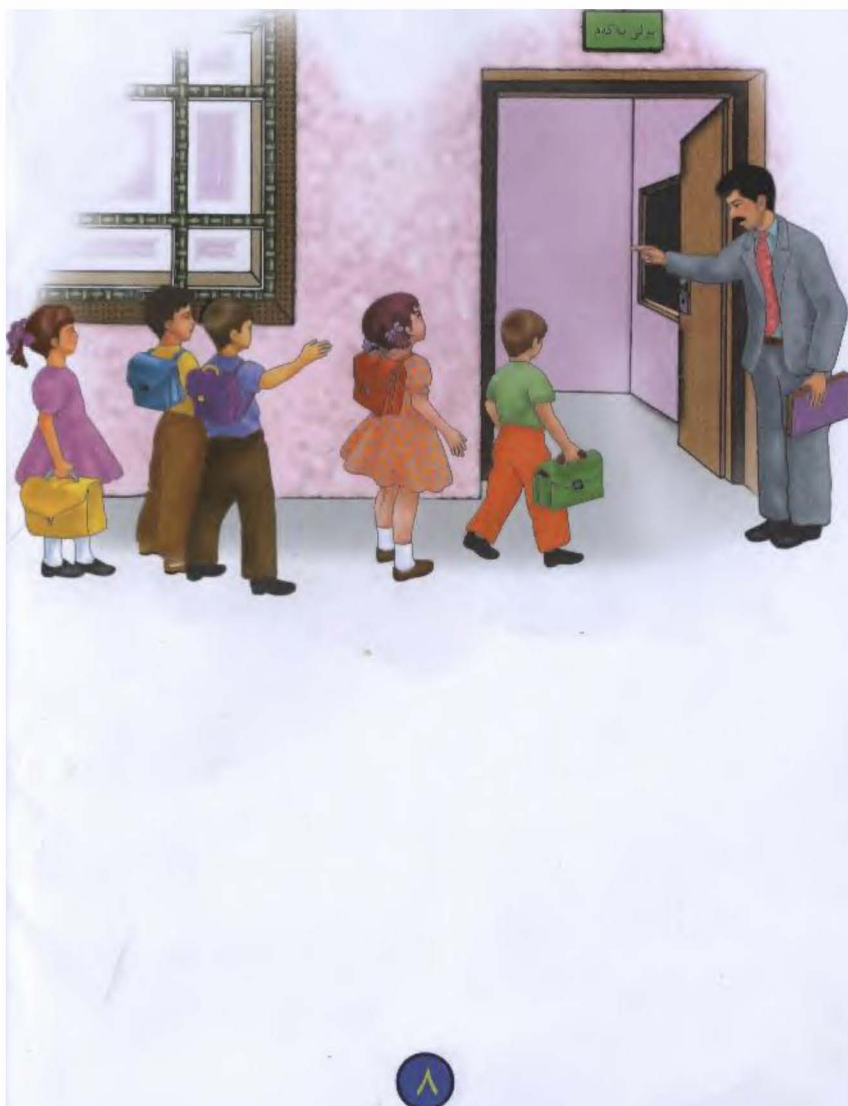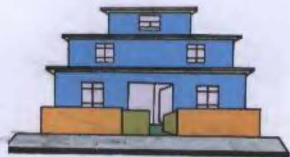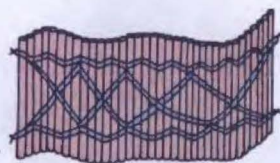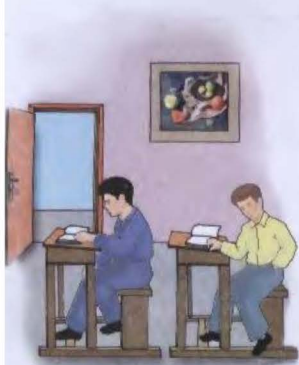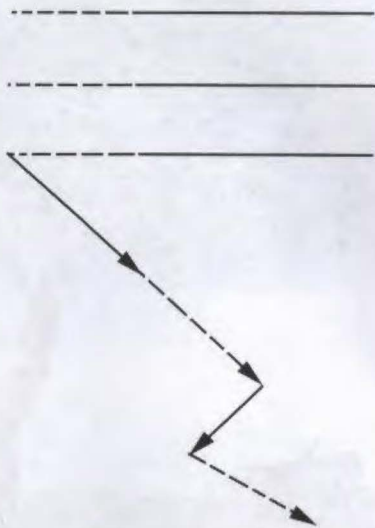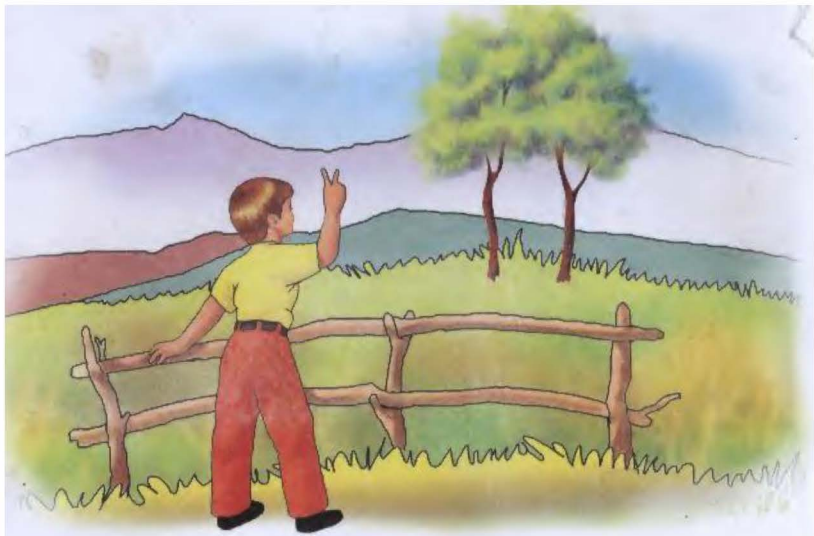
دوو

دارا دوو داری دی

دوو داری دوور.

دارا دوو داری دووری دی.

و ، ی یـ ، وو

وو

داس

دوو داس.

داسی سەردار.

داسی سوارە

داسی سەردارو سوارە.

ی یـ ، وو ، س سـ

س سـ

د
د
د
د
د
د
د
د
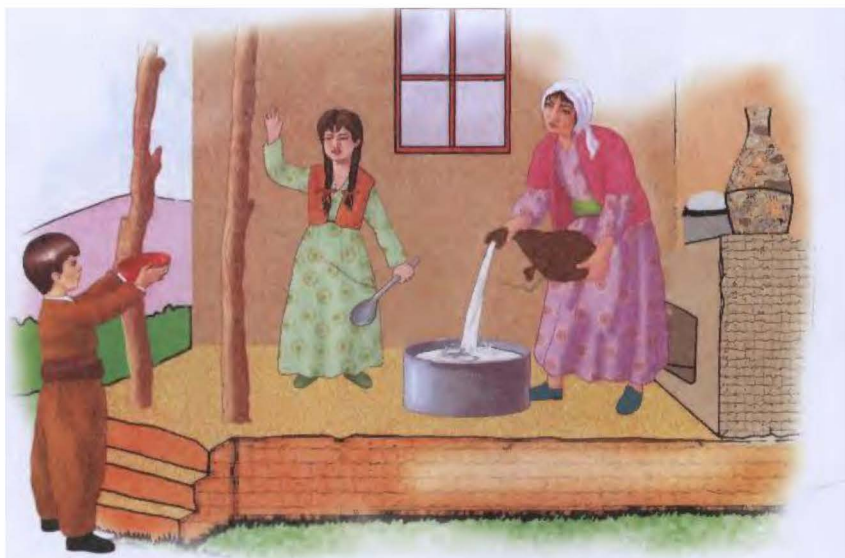
دۆ

دۆی سارد.

دۆی سارا، ساردە.

سەردار وەرە! دۆ، دۆی سارد.

سۆز

زریزەی زیو.

زریزەی زارا، زیوە.

زریزەی سۆز، زەردە.

وو ، ۆ ، ز

ز

زۆراب

بایز: زۆراب وەرە!

بۆرە بەدوای بابەوەیە.

زوو وەرە زوو!

وەرە بیبەرەوە!

ۆ، ز، ب ب

ب ب

دارا سەرباز زەرد

سەردار داس زریزە

برای سەروەر بابی

ز بـ س

ئارد

ئەوە ئاردە.

ئاواز، ئەو ئاردە بدە بە دایە.

ئۆی ئۆی دایە!

ئەوە ئارد.

ز، ب بـ ، ئـ

بەیان

ئادەی بەیان!

ئەو نانە بدە بە سازان.

نەورۆز ئادەی!

ئەو نانە بدە بە نەسرین.

ب بـ ، ئـ ، ن نـ

ن نـ

نازێ

بەیان: نازێ، نازێ! وەرە دەرێ،

ئەوە سازانە، ئەوە سازانە.

نازێ: ئێ ئێ بەیان.

سازان وەرە بۆ ئێرە.

ئـ، ن نـ، ێ ێـ

ێ ێـ

ئارام

ئەوە ئازادە دێ بۆ ئێرە.
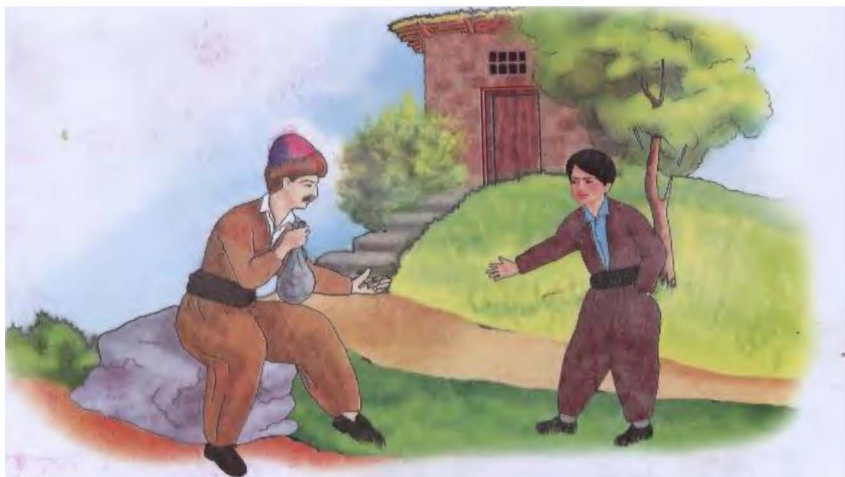
ئارام ، مامی ئازادە.

ئەوە ئارامە ، بادەم دەدا بە ئازاد.

بادەم بەری دارە.

ن نـ ، ێ یـ ، م مـ

م مـ

مەڕ

ئەو مەڕە، مەڕی ئارامە،

زۆر دەبارێنێ.

ئارام برۆ بیبەرەوە.

ێ یـ ، م مـ ، ڕ

ڕ

مێوژ

مێوژ به سووده.

ئەژی مێوژ بده به ڕاژان.

ئەژی برای ڕاژانه.

ئەژی و ڕاژان ژیرن.

بژی ئەژی ... بژی ڕاژان.

م مـ ، ڕ ، ژ

ژ

ئاوات

ئاوات وتی: تەرزە بڕوانە، ئەوە تارایە،

تارا بۆ یارمەتی تۆ دێت.

تەرزە: بژی تارا.

ئاوات! مەڕۆ تا دێت.

ڕ، ژ، ت تـ
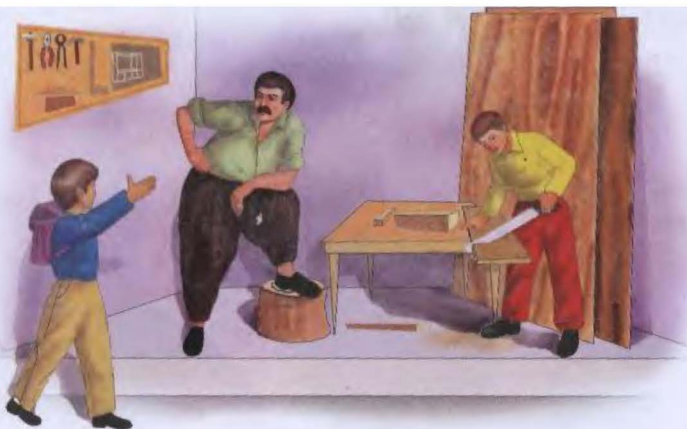
دارتاش

ئەوە شازادە .

شازاد دارتاشە.

شۆڕش: ڕۆژباش وەستا شازاد

شازاد : ژیانت باش شۆڕش ،

وەرە ژوورەوە دابنیشە!.

ژ ، ت تـ ، ش شـ

ش شـ

مەڕی برای مێوژ

ئاش ئاوات بەسوودە

ئەوە ____ ____ ئارامە

مێوژ ____

شۆڕش باراش دەبات بۆ ____

ئەژی ____ ڕاژانە

ڕوناک

ڕوناک دان بە مریشک دەدات.

ئەو دوو کەوە کەوی کاوەن.

دەنووکی کەو سوورە.

کەوەکان شەڕ دەکەن.

کش کش کەوەکان شەڕ مەکەن.

ت تـ ، ش شـ ، ک ک

ک ک

تۆپ

ڕووناک بە تۆپ یاری دەکات.

ڕووپاک تۆپێن دەکات.

پەری پەتپەتێن دەکات .

پێشڕەو یاری تۆپی پێ دەکات.

سەگ

ئەو سەگە ڕەشە.

ئەوە سەگی گۆرانە.

گۆران شوانە.

سەگی شوان پاسی ڕان دەکات.

سەگی گاوانیش پاس دەکات.

ک کـ ، پ پـ ، گ گـ

شەپۆل

شەپۆل و گۆران سەیری مەل دەکەن.

مەلەکان دوو پۆلن.

پۆلێک سپی و پۆلێک ڕەشن.

گەلاوێژ دان بە مەل دەدات.

تەلار ئازاری مەل نادات.

پ پـ ، گ گـ ، ل لـ

ل لـ

سـ : سەگ ، ،

کـ : کەو ، ،

پـ : پۆل ، ،

گـ : گۆران ، ،

شـ :شەپۆل ، ،

مـ : مەل ، ،

ز : زەرد ، ،

دەف

دەنگ دێت ، دەنگی دەف دێت.

گۆران دەف لێدەدات .

گۆرانی فارسیش دەزانێت .

تریفە کفتە تێدەکات.

بە دەنگی دەفەکە مەلەکان دەفڕن.

گ گـ ، ل لـ ، ف فـ

ف فـ

هاژە

ئەوە هێلکەی مریشکە.

مریشک لەکولانەدا هێلکە دەکات .

هەوار هێلکە بۆ هاژە دەکڕێت .

فەرهاد هێلکە دەفرۆشێت.

ل ل ، ف ف ، ه

شەماڵ

شەماڵ شاڵی لە بەردایە.

شاهۆ کڵاشی لە پێدایە.

شەماڵ شمشاڵ لێدەدات.

هەڵاڵە گەڵامێو لێدەکاتەوە.

منداڵان هەڵدەپەڕن.

هێژا گۆرانی دەڵێت.

ف ف ، ه ، ڵ ڵـ

ئەوە كێیە؟

ئەوە كێیە

ئەوە كێیە؟

ئەوە كێیە

ئەوە كێیە؟

ئەوە كێیە

بۆق

هەڵاڵە وتی: شەماڵ! شەماڵ! سەیری ئەو بۆقە بکە.

شەماڵ وتی: ئای هەڵاڵە ئەوە قیرِەی ئەوە!

دەزانیت لەقلەق مار و بۆق قووتدەدات.

ئەی دەزانیت قازیش وردەماسی قووتدەدات!.

ق قـ

هـ، ڵ ڵـ ، ق قـ

ساج

دایکی ڕەنجە نانی ساج دەکات.

ڕەنجە بەجام ئاو بە دایکی دەدات.

باوکی ڕەنجە جووتیارە.

جاران جووتیار بەگا جووتی دەکرد.

ئێستا جووتیار بە تراکتۆر زەوی دەکێڵێت.

ج جـ

ڵ ڵـ ، ق ق ، ج جـ

سۆلاڤ

ئەوە ماڵی سۆلاڤە.

دلۆڤان و سۆلاڤ لەبەر دەرگان

شڤان برای دلۆڤان و سۆلاڤە.

شڤان گۆڤاری مافی منداڵی بەدەستەوەیە.

سۆلاڤ هاوینە هەواریشە .

ق قـ ، ج جـ ، ڤ ڤـ

ڤ ڤـ

قەرەداغ

جاران بە قەرەداغیان دەوت زەردیاوا.

ماڵی هەڤاڵ لە قەرەداغە.

هەڤاڵ بە ئەسپ غارغارێن دەکات.

غارغارێن لەش بەهێز دەکات .

ج جـ ، ڤ ڤـ ، غ غـ

ورچ

هەڤاڵ دەڵێت : چاوان سەیری ئەو ورچە بکە،

چۆن لەسەر یەک قاچ وەستاوە.

چاوان کچی چاکبە وەرە با بچین،

بۆ سەیری مام ورچ .

هەرچی کوڕ و کچە دەوریانداوە.

ئەوە چییە ؟
ئەوە کێیە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە چییە ؟
ئەوە کێیە ؟

بەرخ

بەرخ شیر دەخوات.

بەرخەکە لە باخەکەدا گیا دەخوات.

ئای لەو بەرخە چەند خاوێنە!

باڵندەی ناو باخەکە دەخوێنن.

ئای دەنگیان چەند خۆشە!.

غ غـ ، چ چـ ، خ خـ

خ خـ

قانیع

ڕۆژێکی هەینی عەزیز و عارف و قانیع

لەژێر دارێکدا یارییان دەکرد.

قانیع وتی: بەرخ دەباعێنێت.

باع باع باع

عەزیز وتی: مەڕ دەماعێنێت.

ماع ماع ماع

عارف وتی: بەڕاستی بەرخ و مەڕی چاکن!.

چ چـ، خ خـ، ع عـ

ع عـ

مزراح

رێحان و فەتاح خوشک و بران.

فەتاح حەز لە مزراحێن دەکات.

لەگەڵ رێحان دیلانێ دەکات.

فەتاح حەز لە خۆشتن دەکات.

هەموو رۆژێک خۆی دەشوات.

خ خـ ، ع عـ ، ح حـ

ح حـ

عارف چی دەڵێت؟

قانیع چی دەڵێت؟

عەزیز چی دەڵێت؟

ئەو کوڕە چی دەکات؟

ئەوە چییە؟

ڕۆژەکانی حەفتە

حەفتە حەوت ڕۆژە

ڕۆژەکانی حەفتە ئەمانەن :

شەممە ، یەکشەممە ، دووشەممە

سێشەممە ، چوارشەممە ، پێنجشەممە ، هەینی

شەممە یەکەم ڕۆژی حەفتەیە.

هەینی ، دوا ڕۆژی حەفتەیە و پشووە.

مانگەکانی ساڵ

ساڵێک دوازدە مانگە.

ناوی مانگەکان ئەمانەن:

خاکەلێو (نەورۆز)، بانەمەڕ (گوڵان)، جۆزەردان

پووشپەڕ ، خەرمانان ، گەلاوێژ

ڕەزبەر ، خەزەلوەر ، سەرماوەز

بەفرانبار ، ڕێبەندان ، ڕەشەمێ

وەرزەکانی ساڵ

ساڵێک چوار وەرزە:

بەهار ، هاوین ، پاییز ، زستان

هەر وەرزێکیش سێ مانگە.

مانگەکانی بەهار

خاکەلێو (نەورۆز)، بانەمەڕ (گوڵان)، جۆزەردان

مانگەکانی هاوین

پووشپەڕ ، خەرمانان ، گەلاوێژ

مانگەکانی پاییز

ڕەزبەر ، خەزەڵوەر ، سەرماوەز

مانگەکانی زستان

بەفرانبار ، ڕێبەندان ، ڕەشەمێ

جەژنی نەورۆز

بەیەکەم ڕۆژی ساڵی نوێ دەڵێن : نەورۆز.
نەورۆز یەکەم ڕۆژی وەرزی بەهارە.
لەجەژنی نەورۆزدا ، جەژنە پیرۆزە لەیەکتر دەکەین.
بەرگی پاکوخاوێن لەبەر دەکەین ،دەچینە سەیران ،
هەڵدەپەڕین ، گۆرانی دەڵێین ، ئێوارەی نەورۆز
لەسەر لوتکەی چیاکان ئاگر دەکەینەوە و
سروودی : ئەمڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە
هاتەوە دەڵێین.

مامۆستا

سوپاس بۆ مامۆستای ڕابەر کەفێری خوێندن و
نووسینی کردین، مامۆستا فێری کردین کە :
- نیشتمان و نەتەوەمان خۆشبووێت،
- ڕێز لە مامۆستاو هەڤاڵەکانمان بگرین،
- یارمەتی هاوڕێ و برادەرەکانمانن بدەین؛
- پاکو خاوێن بین تا نەخۆش نەکەوین .

نیشتمان

نیشتمانی ئێمە کوردستانە، کوردستان
سۆمای چاومانە:

کوردستان، کوردستان
نیشتمانی جوان
هەربژی بەشادی
سەربەستی و ئازادی
هەربژی هەربژی هەربژی

چالاکی (١)

شەممە، ....، دووشەممە، سێشەممە

هەینی دوارۆژی .... وپشووە.

ساڵێک چەند مانگە؟

خاکە لێو، ....، جۆزەردان، پووشپەڕ.

مامۆستام خۆشدەوێت، چونکە فێری کردین

کە .... خۆشبوێت و فێری خوێندنەوەو

.... کردین.

چالاکی (٢)

بۆچی کوردستانت خۆشدەوێت ؟

چونکە -------- ئێمەیە .

ساڵێک چوار وەرزە ئەمانەن :

هاوین، --------، --------، --------.

بەفر لەوەرزی -------- دەبارێت .

هەر وەرزێک -------- مانگە

هەر ساڵێکیش -------- وەرزە .

- ئەم وشانە بەجوانی بنووسەرەوە :

بقیرێنێت ، لەقلەق ، بچین .

خشتەی وانەکانی هەفتە

ژمارەی سپاردن (١١٢٥) ساڵی ٢٠٠٨

تیراژ (٩٣٠٠٠) دانە

نرخ (١٠٠٠) دینار

٢٧٠٨ کوردی - ٢٠٠٨ زایینی - ١٤٢٩ کۆچی

چاپی حەوتەم

چاپخانەی الاتحاد - لوبنان